

Національний технічний університет України «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»	Емблема кафедри	Назва кафедри, що забезпечує викладання
Постредагування машинного перекладу Робоча програма освітнього компонента (Силабус)		Кафедра теорії, практики та перекладу німецької мови

Реквізити освітнього компонента

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>03 Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035 Філологія</i>
Освітня програма	<i>Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька</i>
Статус освітнього компонента	<i>Вибірковий</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, весняний семестр</i>
Обсяг освітнього компонента	<i>4 кредити (120 годин): 54 годин – аудиторна робота, 66 години – СРС;</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>залік</i>
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	<i>Українська/Німецька/Англійська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови Івашкевич Леся Сергіївна https://ktpnm.kpi.ua/node/1474
Розміщення курсу	<i>у розробці</i>

Програма навчальної освітнього компонента

1. Опис освітнього компонента, його мета, предмет вивчання та результати навчання

Машинний переклад (МП) використовує щонайменше 75% населення Землі. Все більшої ваги МП набуває в індустрії перекладу, експерти в галузі перекладу вважають,

що в майбутньому майже всі переклади виконуватимуться саме машинним способом. Однак якість МП не завжди відповідає меті перекладу. Тому постредагування машинного перекладу (ПРМП) — навичка, яка сьогодні потрібна кожному перекладачу. Курс пропонує учасникам огляд історії машинного перекладу та його етапів розвитку, ознайомлення з кращими практиками ПРМП та способами уникнення як прагматичних, та і таймменеджментових помилок під час ПРМП.

Метою вивчення освітнього компонента є формування у студентів здатностей використовувати інформаційні і комунікаційні технології, здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналізи текстів різних стилів і жанрів і відповідно гнучко й ефективно використовувати мовні знання та перекладацькі вміння для розв'язання різних перекладацьких завдань, здійснювати адекватний письмовий та усний переклад відповідно до чинних нормативних вимог, здійснювати постперекладацьке та контрольне редагування тексту перекладу, а також оперувати професійними знаннями й уміннями з обраної спеціалізації та застосовувати їх у практичних ситуаціях.

Предметом освітнього компонента є постредагування перекладів, виконаних машинними системами.

Після засвоєння освітнього компонента студенти мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

1. Використання інформаційних й комунікаційних технологій у професійній діяльності, зокрема для реалізації конкретних перекладацьких завдань з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

2. Володіння різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді.

3. Здійснення адекватного письмового перекладу і якісне редагувати фахових текстів з різних галузей знань відповідно до чинних нормативних вимог.

4. Набуття знань про МП, його розвиток та види і вільне спілкування у професійних колах на тему автоматичного перекладу та його постредагування, здатність до самостійного підвищення компетентності з цього питання.

5. Використання наявних технологій та практик для прагматично коректного ПРМП.

6. Якісне редагування перекладених машинними системами текстів з різними комунікативно-прагматичними завданнями відповідно до практик, вироблених в індустрії перекладу.

7. Позитивне ставлення до МП та ПРМП як невід'ємної складової перекладацької діяльності майбутнього.

2. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент "Постредагування машинного перекладу" вивчається у другому семестрі третього року навчання. Передумовами для успішного опанування курсу є володіння українською мовою на рівні не нижчому від С1, англійською та німецькою мовами на рівні В1; загальна комп'ютерна грамотність; основи перекладацької компетентності. Бажаним, але не обов'язковим є вміння перекладати у CAT-програмах. Курс може допомогти ефективніше засвоїти знання та навички таких освітніх компонентів: "Практичний курс перекладу. Частина 3. Суспільні науки 1" (ПО 05.3), "Переклад науково-технічної літератури" (ПО 03), "Навчальна (перекладацька) практика", а також виконати курсову роботу з Практичного курсу перекладу (ПО 07).

3. Зміст освітнього компонента

Розділ 1. Розвиток технологій МТ та сучасний стан

Розділ 2. Підходи до ПРМП.

Розділ 3. Техніки ПРМП.

Розділ 4. Контрольована мова та МП. Майбутнє МП.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна:

- 1.SDL Certification. Post-Editing Certification. May 2017
- 2.https://oos.sdl.com/asp/products/certification_material/PostEditing/Recordings/start.html

Додаткова:

- 1.<https://www.taus.net/academy/best-practices/postedit-best-practices/machine-translation-post-editing-guidelines>
2. <https://core.ac.uk/download/pdf/33740059.pdf>
- 3.https://www.researchgate.net/publication/339827080_Post-Editing_of_Machine_Translation

Навчальний контент

5. Методика опанування освітнього компонента:

Навчання здійснюється на основі **студентоцентрованого підходу** та стратегії як групової, так і індивідуальної взаємодії викладача та студента з метою кращого засвоєння студентами матеріалу та формування у них відповідних компетентностей.

Під час навчання застосовуються **метакогнітивні, когнітивні та соціально-афективні стратегії**, які реалізуються через інформаційно-рецептивні, практичні, рецептивно-репродуктивні, пояснювально-ілюстративні методи навчання та зумовлюють такі форми роботи:

- самостійне опрацювання матеріалу та його апробація на практиці;
- інтерактивне спілкування з викладачем та іншими учасниками курсу;
- індивідуальне та групове вирішення труднощів;
- перевірка набутих знань способом виконання групових інтерактивних мультимедійних завдань та індивідуального тестування;
- перевірка набутих навичок через контрольні завдання з ПРМП.

Зазначені стратегії, методи та форми навчання мають на меті стимулювати пізнавальну діяльність студентів та забезпечити закріплення набутих практичних навичок володіння навичками роботи з перекладацьким ПЗ.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури та змісту освітнього компонента та засвоєння матеріалу використовуються такі інструменти комунікації як електронний кампус, електронна пошта, Viber, Zoom, за допомогою яких спрощується розміщення та обмін навчальним матеріалом та здійснюється зворотний зв'язок студентам.

Навчання проводиться у комп'ютерній лабораторії з використанням комп'ютерів, інтернету, проектора, мультимедійних навчальних платформ та спеціалізованого як open source, так і ліцензованого перекладацького програмного забезпечення.

№ з/п	Тема	Практичні заняття	Рекомендований час СРС
1.	Розділ 1. Розвиток технологій МТ та сучасний стан. Розвиток МП за останнє століття. Огляд. <u>Завдання на СРС:</u> Підготувати постер "МП в сучасному світі"	2	2
2.	МП та його місце у діапазоні перекладацьких рішень. <u>Завдання на СРС:</u> Різниця між "якістю для розуміння" та "якістю для публікації". Сформулювати 4-5 основних принципів.	2	2
3.	Передперекладацький аналіз тексту та прийняття рішення щодо вибору перекладацької технології. <u>Завдання на СРС:</u> Різні типи комерційного контенту та аналіз доречності використання для них МП.	2	2
4.	Технології МП. МП, базований на правилах. Суть технології. Переваги та недоліки. <u>Завдання на СРС:</u> Інші мовні сервіси, що базуються на правилах.	2	2
5.	Статистичний МП. Суть технології. Переваги та недоліки. <u>Завдання на СРС:</u> Інші мовні сервіси, що базуються на статистичному підході.	2	2
6.	Гібридні МП-системи. <u>Суть технології. Переваги та недоліки.</u> <u>Завдання на СРС:</u> Ознайомитися з сайтом компанії МП DeepL.	2	2
7.	Розділ 2. Рушії МП та їх тренування. Оцінка якості МП. <u>Завдання на СРС:</u> Відстань Левенштейна та її використання в МП.	2	2

8.	Створення виводу МП. Процедура. <u>Завдання на СРС:</u> Бази даних для бейзлайнів МП.	2	2
9	Рушії МП та їх тренування. <u>Завдання на СРС:</u> Процес створення рушіїв для МП.	2	2
10	Підходи до оцінки якості МП. <u>Завдання на СРС:</u> Критерії оцінки якості МП.	2	2
11	Розділ 3. Підходи до ПРМП. Техніки ПРМП. Робота з виводом МП. Принципи ПРМП. <u>Завдання на СРС:</u> Системи та варіанти інтеграції МП в автоматизований переклад.	2	2
12	Рівні ПРМП. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати контрольне постредагування 1 та проміжний тест.	2	5
13	Аналіз контрольних заходів. <u>Завдання на СРС:</u> Проаналізувати приклади помилок на різних рівнях ПРМП (SDL Post-Editing Certification. ст.35)	2	2
14	Перевірка якості виводу МП. <u>Завдання на СРС:</u> Від чого залежить якість виводу МП.	2	2
15	Ефективне використання МП. Надто ретельне редагування. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати постредагування МП на рівні “легке редагування”. Самоаналіз.	2	2
16	Типові помилки при ПРМП. Недостатньо ретельне редагування. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати постредагування МП на рівні “повне редагування”. Самоаналіз.	2	2
17	Способи автоматичного усунення типових помилок МП: регулярні вирази. <u>Завдання на СРС:</u> основи регулярних виразів за тьюторіалом regexone.com	2	4
18	Якості постредактора. <u>Завдання на СРС:</u> Ознайомитися із результатами соціодосліджень про ставлення перекладачів по постредагування.	1	2
19	Типові помилкові паттерни у виводі МП. <u>Завдання на СРС:</u>	4	2

	Корекція типових помилкових паттернів на кожному з рівнів ПРМП.		
20	Способи покращення якості МП. <u>Завдання на СРС:</u> Ефективність тренування рушіїв МП. Статистика.	2	2
21	Пам'яті перекладів як бази дани для покращення МП. <u>Завдання на СРС:</u> Виконати контрольне постредагування 2 та кінцевий тест.	2	2
22	Розділ 4. Контрольована мова та МП. Майбутнє МП. Контрольована мова як спосіб покращення МП. Читабельність. <u>Завдання на СРС:</u> Підготувати та розповісти про одну з контрольованих мов за список у Вікіпедії.	2	2
23	Принципи контрольованої мови. <u>Завдання на СРС:</u> Сфера використання контрольованих мов.	1	2
24	Створення текстів контрольованою мовою та оцінка якості їх МП. <u>Завдання на СРС:</u> Прередагувати текст за принципами контрольованої мови.	2	2
25	Створення текстів контрольованою мовою та оцінка якості їх МП. <u>Завдання на СРС:</u> Майбутнє МП.	2	1
26	Аналіз контрольних перекладів. <u>Завдання на СРС:</u> повторення матеріалу, підготовка до заліку.	2	2
27	Залік	2	8
	Всього	54	66

6. Самостійна робота студента

Освітній компонент передбачає такі види самостійної роботи: підготовка до практичних занять, виконання проміжних та підсумовуючих практичних завдань, самостійний аналіз наукових та емпіричних джерел, робота з доступними системами МП. Час, відведений на кожен з цих видів самостійної роботи, вказаний у п. 5.

Політика та контроль

7. Політика освітнього компонента

Відвідування занять

Рекомендується відвідування всіх занять у курсі, оскільки на них системно формується розуміння процесів, які забезпечують успішне ПРМП та розвиваються навички, потрібні для успішного виконання контрольних заходів. Необхідною умовою для успішного проходження курсу та умовою допущення до семестрової атестації є своєчасне виконання проміжного та кінцевого тестування, а також першого та другого контрольних постредагувань. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за виконання завдань, які закріплюють практичні уміння та навички.

Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: http://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pol_potocnyi_kalendar_semestr_kontrol.pdf.

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали:

Заохочувальні бали	
Критерій	Ваговий бал
Виступ на конференції з темою про МП чи ПРМП	5 балів
Участь у перекладацькому воркшопі чи зустрічі на тему МП чи ПРМП	5 балів

Максимум заохочувальних балів, які можна набрати у курсі, становить 10 балів.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), а також у Положенні про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково із наведенням аргументованого пояснення, з яким критерієм оцінювання вони не погоджуються. З положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського можна ознайомитися за покликанням: <https://osvita.kpi.ua/node/182>.

Інклюзивне навчання

Освітній компонент «Постредагування машинного перекладу» може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента(-ки) з освітнього компонента складається з балів, що він/вона отримує за:

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього

1.	Проміжне тестування	25%	25	1	25
2.	Контрольне пострєдагування 1	25%	25	1	25
3.	Кінцеве тестування	25%	25	1	25
4.	Контрольне пострєдагування 2	25%	25	1	25
	Всього				100

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Критерії нарахування балів:

1. Проміжне тестування — 25 балів

Проміжне тестування проходить у вигляді відповідей на 25 питань множинного вибору, на які є лише одна правильна відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

2. Контрольне пострєдагування 1 — 25 балів

«відмінно» - 22-25 балів — пострєдагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик та підходів;

«добре» - 18-21 бали — пострєдагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик та підходів, однак, допущені незначні неточності;

«задовільно» - 15-17 балів — пострєдагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик та підходів;

«незадовільно» - 0 балів — пострєдагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик та підходів.

3. Кінцеве тестування — 25 балів

Кінцеве тестування проходить у вигляді відповідей на 25 питань множинного вибору, на які є лише одна правильна відповідь. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

4. Контрольне пострєдагування 2 — 25 балів

«відмінно» - 22-25 балів — пострєдагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

«добре» - 18-21 бали — пострєдагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП, однак, допущені незначні неточності;

«задовільно» - 15-17 балів — пострєдагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

«незадовільно» - 0 балів — пострєдагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП

Результати рейтингового оцінювання оголошуються на останньому занятті перед заліком.

КАЛЕНДАРНИЙ КОНТРОЛЬ

Максимальний бал на момент першої атестації дорівнює 50 балів, які студент отримує за проміжне тестування (максимум 25 балів) та контрольне постредагування 1 (максимум 25 балів). Відповідно, студент отримує атестацію, якщо набрав не менше ніж 50% максимального рейтингу, тобто 25 балів.

№	Термін атестації	Умови отримання атестації
1	8-ий тиждень	Поточний рейтинг не менше 25 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)
2	15-й тиждень	Поточний рейтинг не менше 50 балів (50% від максимально можливого поточного рейтингу)

СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ СТУДЕНТІВ

Отримання заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	RD \geq 60

Для отримання заліку з освітнього компонента «автоматом» потрібно мати рейтинг не менш, ніж 60 балів. Студенти, які наприкінці семестру мають рейтинг менш 60 балів, а також ті, хто хоче підвищити оцінку у системі ECTS, виконують залікову роботу, і ця рейтингова оцінка є остаточною. Контрольна залікова робота полягає у виконанні завдання з постредагування, що перевіряє всі основні засвоєні у курсі навички. У разі написання залікової контрольної роботи на оцінку, нижчу за отриману автоматом, попередній рейтинг з освітнього компонента скасовується і до залікової відомості заноситься сума балів за залікову контрольну роботу («жорстка» PCO).

Залікова контрольна робота оцінюється у 100 балів максимум:

Критерії оцінювання:

Відмінно: 95-100 — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

Добре: 75-94 — постредагування відповідає меті перекладу і виконане з врахуванням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП, однак, допущені незначні неточності;

Задовільно: 65-74 — постредагування не повністю відповідає меті перекладу і виконане з кількома невеликими або одним вагомим порушенням рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП;

Незадовільно: < 60 балів — постредагування невідповідне меті перекладу та виконане без дотримання рекомендованих практик, підходів та вказаного в завданні виду ПРМП

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою:

Бали	Оцінка за університетською шкалою

100 ... 95	Відмінно
94 ... 85	Дуже добре
84 ... 75	Добре
74 ... 65	Задовільно
64 ... 60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з освітнього компонента:

Відповідно до Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті здобувачі ВО мають можливість зарахувати результати свого навчання в інших формах освіти (наприклад, сертифікати про проходження дистанційних чи онлайн-курсів за відповідною тематикою). Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

Силабус освітнього компонента

Розробила:

доцентка кафедри теорії, практики та перекладу німецької мови, канд. філол. наук,
доцентка Івашкевич Леся Сергіївна

Ухвалено:

кафедрою теорії, практики та перекладу німецької мови ФЛ (протокол № 11 від 11.06.2024 р.)

Погоджено:

Методичною комісією ФЛ (протокол № 12 від 26.06.2024 р.)